

UCHWAŁA NR 5/4/2025

Rady Naukowej Instytutu Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk
z dnia 12 czerwca 2025 r.

w sprawie określenia
„Misji Instytutu Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk”
w związku z europejską strategią HR – Human Resources Strategy for Researchers

Działając na podstawie art. 55 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2020 r., poz. 1796), Rada Naukowa Instytutu Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk uchwala, co następuje.

§ 1

Określa się „Misję Instytutu Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk” w związku z europejską strategią HR – Human Resources Strategy for Researchers, w brzmieniu stanowiącym Załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Instytutu Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wyniki głosowania:

- liczba osób uprawnionych do głosowania – 48
- liczba głosujących – 36
- liczba głosów oddanych za – 33
- liczba głosów oddanych przeciw – 0
- liczba głosów wstrzymujących się – 3

Przewodnicząca Rady Naukowej IH PAN
Dr hab. prof. IH PAN Katarzyna Sierakowska

Misja Instytutu Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk

Misją Instytutu Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN (IH PAN) są szeroko zakrojone badania na rzecz polskiej humanistyki, w tym dążenie do poznania i zrozumienia zjawisk społecznych poprzez badanie historii i zapewnienie społeczeństwu rzetelnej wiedzy o przeszłości. Realizuje ją, prowadząc badania w zakresie nauk historycznych, z wykorzystaniem elementów metodologii i problematyki badawczej z innych dyscyplin naukowych oraz upowszechniając i promując wyniki tych badań. Nie mniej istotnym elementem misji IH PAN jest przyczynianie się do tworzenia społeczeństwa obywatelskiego, kultywowania tożsamości kulturowej, kształtowania kultury historycznej oraz krytycznego dyskursu w społeczeństwie.

W Instytucie realizowane są przedsięwzięcia istotne dla nauki polskiej i światowej, zarówno angażujące duże zespoły badawcze, jak i projekty monograficzne. Pracownicy IH PAN włączają się w szeroko rozumianą politykę naukową, zarówno krajową, jak i międzynarodową. IH PAN jest wydawcą monografii i czasopism o fundamentalnym znaczeniu dla humanistyki. Pracownicy Instytutu opracowują ekspertyzy i opinie naukowe oraz organizują zebrania naukowe (konferencje, zjazdy, sympozja, warsztaty itp.). Jednostka gromadzi, opracowuje, systematyzuje, udostępnia naukowcom niezbędne narzędzia pracy (np. poprzez specjalistyczną bibliotekę, bazy danych, usługi webowe, wyspecjalizowane aplikacje i pomoce naukowe, publikacje w Repozytorium Cyfrowym Instytutów Naukowych PAN). Rozwija i doskonali tym samym humanistykę cyfrową (np. narzędzia do analizy semantycznej materiałów źródłowych), jak i tradycyjne metody i narzędzia badawcze. Instytut organizuje szkolenia podnoszące kompetencje pracowników oświaty. Współpracuje też ze szkołami oraz instytucjami kultury (muzeami, teatrami, telewizją itp.), poprzez organizowanie warsztatów, wykładów, scenariuszy lekcyjnych oraz muzealnych, ekspertyz zabytków itp.

W IH PAN prowadzone są badania obejmujące okres od średniowiecza po XX wiek w wyodrębnionych zakładach, pracowniach i zespołach. Od początku istnienia Instytut kieruje działalność ku ogólnym potrzebom nauk humanistycznych, przez przekazywanie środowisku naukowemu wyników szeroko zakrojonych prac dokumentacyjnych (bio- i bibliograficznych, słownikowych, atlasowych), pomocy warsztatowych, seryjnych edycji źródłowych czy podręczników akademickich (nauki pomocnicze historii). Prace o charakterze naukowo-badawczym realizowane są jako indywidualne i zespołowe projekty badawcze (finansowane z subwencji oraz w ramach grantów krajowych i europejskich), których efektem są opracowania monograficzne, zbiory studiów, mapy, artykuły naukowe, syntezy i materiały dydaktyczne.

Wyodrębnić można siedem głównych kierunków badawczych:

1. Edytorstwo, badania źródłoznawcze i dokumentacyjne wraz z biografistyką, w ramach których IH PAN prowadzi wieloletnie serie wydawnicze, takie jak Polski Słownik Biograficzny, bibliografie historii polskiej i powszechnej, słowniki historyczno-geograficzne, edycje źródeł pisanych i atlasy historyczne oraz ich edycje cyfrowe.
2. Metodologia badań historycznych, dzieje myśli historycznej, historia nauki i historia historiografii.
3. Dzieje idei i pojęć społeczno-politycznych, semantyka historyczna ze szczególnym uwzględnieniem dziejów prasy i propagandy.
4. Polityka, mechanizmy i kultura władzy, instytucje w tym m. in. historia dyplomacji, stosunki międzynarodowe, dzieje parlamentaryzmu, studia nad imperializmem i totalitaryzmem, ideologiami i praktykami oporu politycznego.
5. Dzieje społeczne, w tym zwłaszcza badania nad grupami mniejszościowymi i wykluczonymi oraz tzw. marginesem społecznym, stratyfikacją i mobilnością, prestiżem i konfliktami społeczno-narodowościowymi, a także badania prozopograficzne.
6. Geografia historyczna, historia środowiskowa w kontekście przemian cywilizacyjnych, historia miejska wraz z dziejami urbanistyki.
7. Studia nad pamięcią i tożsamością zbiorową, edukacja i dziedzictwo historyczne.

Badania te Instytut realizuje poprzez:

1. Kontynuowanie i unowocześnianie prac dokumentacyjnych, bio- i bibliograficznych, słownikowych, atlasowych, edytorskich i warsztatowych.
2. Inicjowanie i prowadzenie oryginalnych i nowatorskich badań naukowych we współpracy z wiodącymi europejskimi i krajowymi ośrodkami badawczymi.
3. Rozwijanie infrastruktury cyfrowej oraz wspieranie pracowników w realizacji projektów cyfrowych.
4. Utrzymywanie wysokich standardów czasopism i prac wydawanych w IH PAN oraz i wzmacnianie ich międzynarodowej pozycji.
5. Promowanie i nagradzanie najlepszych osiągnięć naukowych.

Jednostka jest podmiotem wiodącym Szkoły Doktorskiej Anthropos, którą tworzy dziewięć instytutów Polskiej Akademii Nauk. Umożliwia ona kształcenie prowadzące do uzyskania stopnia naukowego doktora w następujących dyscyplinach: archeologia, etnologia i antropologia kulturowa, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, historia, językoznawstwo, literaturoznawstwo, nauki o kulturze i religii oraz nauki o sztuce.

IH PAN jest nie tylko miejscem pracy, spotkań i dyskusji pracowników w nim zatrudnionych, ale także stara się skupiać szerokie grono współpracowników krajowych i zagranicznych. Przestrzega najwyższych standardów naukowych i etycznych. Tworząc przyjazne miejsce pracy, zapewnia najwyższą jakość prowadzonych badań naukowych oraz wzmacnia potencjał i pozycję międzynarodową polskiej nauki.